

Nieuwsbrief WBG Waalwijk

2014, nummer 4

Weidevogelbeschermingsgroep Waalwijk
werkzaam in de gemeenten Waalwijk en Heusden
onder begeleiding van het Brabants Landschap

Coördinatoren: Harry Keijzer
tel. 0416-335156
harry.keijzer@zonnet.nl

Henk Bergmans
tel. 0416-338856
h.th.bergmans@home.nl

8 juli

Afscheid Arnold Rijken

Op 19 juni ontvingen we het bericht van het overlijden van ons lid Arnold Rijken. Hij werd 83 jaar. Onze oprechte deelneming gaat uit naar zijn kinderen en kleinkinderen, broers en verdere familie. Arnold was sinds de oprichting lid van de WBG Waalwijk en als zodanig vele jaren de contactpersoon van de groep die werkte in de Buitenpolder van Baardwijk. De gezondheid van Arnold liet al een aantal jaren te wensen over. Dat was mede aanleiding voor hem om in 2012 zijn taken als contactpersoon over te dragen aan Antoon Muskens. Aanvankelijk ging Arnold nog met de groep mee op pad, maar dat werd al snel te moeilijk voor hem. Daardoor moest hij deze waardevolle hobby tot zijn spijt opgeven. Wij zullen ons Arnold blijven herinneren als een prettig medelid met veel inzet voor en betrokkenheid bij ons weidevogelbeschermingswerk. Een aantal van onze leden is op 23 juni bij de dankdienst voor zijn leven en bij zijn begrafenis aanwezig geweest. Dat hij ruste in vrede.

Van de rouwkaart:

In liefde losgelaten.....

Houden van is laten gaan, hoe moeilijk het ook is.
Herinneringen verbinden, wat het oog niet meer ziet.
Wij, kinderen en kleinkinderen, zullen hem missen

Het seizoen 2014 is ten einde.

In de afgelopen weken hebben alle groepen hun veldwerkzaamheden voor dit jaar afgerond. In juni zijn er hier en daar nog enkele nesten gevonden, maar het was voornamelijk controlewerk en het opruimen van de laatste stokken. Inmiddels ontvingen we via de contactpersonen de voorlopige cijfers en resultaten van hun groep. Opvallend is het resultaat op de Gorseweide. De groep van Dick Pol en Henk Bergmans vond daar over de 100 nesten, weer meer dan vorig jaar (toen 83). We hebben het nog niet eerder meegemaakt dat één groep zo veel nesten vond. Voor ons een record! Het aantal nesten dat we met z'n allen hebben gevonden is gelukkig ook weer meer dan vorig jaar! Verderop in deze brief gaan we daar nader op in en geven we het voorlopige resultaat van dit seizoen. Verschillende groepen hebben ons gemeld dat ze (vliegvlugge) jongen zagen, vooral kieviten, maar ook twee grutto's en meerdere wulpen. Dus een aantal positieve geluiden. Op 8 juni - een mooie pinksterdag - werd er ook al een groep van circa 30 wulpen gezien ten noordoosten van Doeveren. Er zaten ook jonge vogels bij, maar door de afstand was niet te schatten hoeveel het er waren. Hierna gaan we nader in op de voorlopige resultaten van onze zes afzonderlijke groepen.

Resultaten

Groep 1 o.l.v. Antoon Muskens

In de Buitenpolder van Baardwijk vond deze groep in totaal 40 nesten: 39 van de kievit en één van een scholekster. Van de 39 kievitsnesten zijn er 35 uitgekomen en zijn er 4 verloren gegaan door predatie en onbekende oorzaak. Het scholeksternest werd ook uitgebreed. Na twee jaar met stijgende resultaten is er nu een kleine terugval. Er werden ook andere weide- en akkervogels in het gebied gezien, waaronder patrijs, witte en gele kwikstaart, wulp en grutto. De grutto broedde hier ook, het nest is gelokaliseerd door de grasgroep (zie groep 2). Ook is hier een wulpenpaar gesignaleerd met (toen) twee jongen. Weer een goed seizoen voor deze groep.

Groep 2 en de grasgroep o.l.v. Ad Hooijmaijers

Groep 2 vond tussen de Valkenvoortweg en het Afwateringskanaal in totaal - net als de afgelopen twee jaar! - 7 nesten, te weten 3 kievitsnesten, 1 van een wulp en 3 van de scholekster. Helaas is het wulpenlegsel, bij gebrek aan de noodzakelijke medewerking van de agrariër, verloren gegaan. We gingen daar in de vorige nieuwsbrief al nader op in. De andere legfels zijn allemaal uitgekomen. De grasgroep vond één gruttonest in de omgeving van de Gansoyense Steeg. Dit legsel is uitgekomen, dankzij het late maaien. Dit ontlokte Gerard van Mierlo de opmerking "deden alle boeren dat maar, dan zag het weidevogellandschap er heel anders uit" en dat is natuurlijk zo. De jonge vogels konden gevolgd worden tot ze vliegvlug waren. Het waren er toen nog twee (zie pag. 3). Ad meldde ook nog het verlies van het nest van een wilde eend met 8 eieren door uitmaaien. In het gebied van groep 2 zijn verder heel weinig andere weide- en akkervogels gesignaleerd. Het resultaat is, voor het vierde jaar op een rij en in vergelijking met eerdere jaren, heel matig. Wel wordt opgemerkt dat het uitkomstpercentage met bijna 90% erg hoog was.

Links kievit- en rechts scholeksterpul

Foto's Gerard van Mierlo

Groep 3 o.l.v. Henk Pijnappels

Zij vonden tussen de Provinciale weg en de Bergsche Maas op de percelen van boer Kuypers in totaal 34 nesten; 32 van de kievit, 1 van een scholekster en 1 van een Canadese gans. Er zijn 25 kievitsnesten uitgekomen. Zeven kievitsnesten zijn niet uitgekomen, 5 door predatie van vermoedelijk kraaien, en 2 door onbekende oorzaak. Dit laatste kan te maken hebben met het noodzakelijk veelvuldig verleggen van de nesten in verband met bewerkingen. De medewerking hierbij van boer Kuypers werd erg gewaardeerd door de groep. De legsels van de Canadese gans (predatie) en de scholekster (verlaten) hebben geen jonge vogels opgeleverd. Verder werden hier ondermeer gesignaleerd de gele kwikstaart, grutto en wulp. Er waren geen aanwijzingen dat de grutto en wulp hier hebben gebroed. De groep heeft dit jaar 10 nesten meer gevonden dan in 2013, een mooi resultaat.

Groep 4 o.l.v. Sonja van de Hurk

Op het Herptsche Veld werden 30 nesten beschermd, 27 kievitsnesten, 1 scholeksternest en 2 eenden-nesten. Er zijn 20 kievitslegsels uitgekomen. Er zijn 7 kievitsnesten verloren gegaan, 4 door predatie en 3 door bewerkingen. Het scholeksterlegsels is ook uitgekomen. De twee eendennesten zijn gepredeerd. Predatie vond zeer waarschijnlijk plaats door kraaien. Die waren hier in grote getale aanwezig en werden vaak weggejaagd door de kieviten. Ondanks de kraaien werden er gelukkig toch veel jonge kieviten gezien. Verder werden er de laatste week ook nog gele kwikstaarten en grutto's gezien. De groep was positief over de inzet van de boer/loonwerker die tijdens zijn werken drie nesten markeerde en beschermde. De groep kan terugzien op een heel geslaagd seizoen.

Groep 5 o.l.v. Stans van Dongen

Op percelen langs de Overstortweg en de Nieuwe Munnikensteeg werden 8 nesten gevonden. Het betrof 7 kievitsnesten en 1 nest van een scholekster. Hiervan zijn 4 kievitslegsels en dat van de scholekster uitgekomen. De andere 3 kievitslegsels zijn verloren gegaan, één door predatie en twee door bewerking. Voor deze groep was het resultaat, net zo teleurstellend als vorig jaar. Behalve knobbelzwanen, enkele ganzensoorten, wat meerkoeten en enkele gele en witte kwikstaarten, werd hier niets waargenomen.

Groep 6 o.l.v. Henk Bergmans en Dick Pol

Op de Gorseweide werden 102 nesten gevonden, 19 meer dan in 2013. Een heel mooi resultaat! Het ging om 94 kievitsnesten, 7 scholeksters en één wilde eend. Van deze legsels zijn er 75 uitgebroed: 69 legsels van de kievit, 5 van de scholekster en het legsels van de wilde eend. Er gingen 27 nesten verloren (25x kievit en 2x scholekster), waarvan 19 door predatie (17x kievit en 2x scholekster), 7 kievitsnesten door bewerking en 1 kievitsnest door verlaten. Op de Gorseweide werden ook wat grutto's, wulpen, patrijzen, fazanten en gele en witte kwikstaarten gezien. Ook werd de kwartel gehoord. De ooievaar die op het nabijgelegen landgoedje Pax drie jongen groot bracht, scharrelde hier ook regelmatig rond voor een hapje.

Links jonge grutto's, rechts de ooievaars op 'Pax',

foto's Marjan Keijzer

Voorlopig eindresultaat van dit seizoen

We hadden dit seizoen, dankzij het mooie voorjaarsweer, een vroege start en ook de rest van het seizoen liet, wat het weer betreft, weinig te wensen over. De gunstige start zorgde ook voor veel actie bij de agrariërs, veel verleggingen van nestmandjes en daardoor extra onrust bij de weidevogels waren het gevolg. Hiervoor hebben we al vermeld hoe de resultaten en ervaringen bij de afzonderlijke groepen waren. Nu gaan we in op ons totaalresultaat.

Samen vonden we 223 nesten. Zo'n hoog aantal hadden we nog nooit! Tot nu toe was 2004 met 220 nesten ons record. Er kwamen 170 nesten uit (76%). Het uitkomstpercentage was in 2012 nog iets hoger (80%). Er kwamen 53 legsels niet uit (24%). Ze gingen verloren, waarvan door bewerkingen 13 (6%), door predatie 34 (15%) en door verlaten of door een onbekende oorzaak 6 (3%). Gelukkig hadden we dit jaar geen verliezen door rapers, maar de behoefte aan gebruik van GPS apparatuur, ter verkrijging van betere resultaten, bleef en blijft. In verband daarmee heeft groep 6, als proef, dit jaar al met eenvoudige GPS apparatuur gewerkt. We hadden deze op advies en met financiële steun van het Brabants Landschap/Jochem Sloothaak aangeschaft. Anja Popelier heeft de groep geholpen met het gebruik ervan. De resultaten waren echter niet bevredigend. Dit kwam door de beperkingen van het apparaat en het snel leeg zijn van de batterijen. Inmiddels zijn we bezig de Rabobank te interesseren voor ons werk en haar steun te verkrijgen bij de aanschaf van beproefde apparatuur. Wellicht lukt dit via het zogenaamde Stimuleringsfonds van de bank.

Hierna de voorlopige cijfers 2014 in een tabel.

Groep	legsels	uit	niet uit			
			<----->			
			Niet uit	bewerking	predatie	Verlaten of onbekend
1. Antoon	41	37	4	-	2	2
2. Ad H.	8	7	1	1	-	-
3. Henk P.	34	25	9	-	6	3
4. Sonja	30	21	9	3	6	-
5. Stans	8	5	3	2	1	-
6. Henk B. en Dick	102	75	27	7	19	1
Totaal	223	170	53	13	34	6
Percentages	100	76	24	6	15	3

En verder

Jubileum

Het was in 2001 de bedoeling van het Brabants Landschap om in het buitengebied van Waalwijk te starten met weidevogelbescherming. In dat jaar werd door Marco Renes een cursus gegeven aan circa 20 mensen die belangstelling hadden om dit vrijwilligerswerk te gaan doen. Ook werden er afspraken gemaakt met een negental agrariërs. Na de cursus meldden zich 18 vrijwilligers aan om deel uit te gaan maken van de 'Weidevogelbeschermingsgroep Waalwijk' (WBG Waalwijk). Door het uitbreken van een mond- en klauwzeer epidemie kwamen de oprichting van de groep en het beschermingswerk in dat jaar echter niet van de grond. Dat gebeurde wel in 2002. Toen was er op 6 maart de eerste startavond. Er werden vijf loopgroepjes gevormd en Dick Fennema nam in dat jaar de coördinatie voor zijn rekening. In het jaar daarop namen Harry Keijzer en Henk Bergmans dat van hem over. Dick verzorgde daarna, samen met Rien Visser, nog tot 2010 ons jaarverslag. Ook deed hij 'communicatie', waardoor we jaarlijks aandacht kregen in de regionale pers.

In 2010 zijn we overgestapt op de 'Nieuwsbrief WBG Waalwijk', verzorgd door Harry en Henk. Harry zorgt ook af en toe voor een stukje in de krant. Dit gebeurt om op die manier wat publiciteit te krijgen, maar ook om nieuwe leden aan te trekken. Nicole Folkerts-Van Leeuwen heeft vrijwel vanaf het begin op een prima wijze de gegevensverwerking verzorgd, het invoeren van de gegevens uit onze veldboekjes in het bestand van Weidevogelbescherming Nederland/het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van het Brabants Landschap. Nicole heeft dit werk vorig jaar overgedragen aan Antoon Muskens, maar bood aan hem dit seizoen zo nodig nog te helpen en in te werken. De contactpersonen van onze zes loopgroepen zorgen voor de contacten met de agrariërs, de jaarlijkse loopvergunningen, de contacten binnen de loopgroepen en toeleveringen voor de nieuwsbrief. Die toeleveringen komen overigens ook van ander leden, vooral wat betreft foto's. Begonnen we in 2002 met 18 vrijwilligers, nu zijn dat er ruim 30. Het is vooral dankzij ieders persoonlijke inzet en enthousiasme voor ons werk dat we inmiddels bijna 12,5 jaar functioneren. Dit feit zou mogelijk ongemerkt voorbij gegaan zijn, ware het niet dat Dick Pol onlangs opmerkte dat hij in september a.s. een jubileum heeft, dat hij dan 12,5 jaar deel uitmaakt van WBG Waalwijk! Dat was de aanleiding om na te gaan wie van onze huidige actieve leden zich nog meer vanaf het begin voor ons mooie en nuttige beschermingswerk hebben ingezet. Dat zijn, behalve Dick, Rien Visser, Ad Rijken, Cees Thijssen, Henk Bergmans en de gebroeders Hennie en Stans van Dongen. Hulde voor jullie langdurige en grote inzet en fijn dat jullie dit werk al zo lang kunnen en willen doen! Graag hadden we hier ook nog genoemd Arnold Rijken en Frans Pullens, maar helaas zijn beiden overleden, Frans in 2012 en Arnold de afgelopen maand. Ze waren er vast nog heel graag bij geweest.

Ad Rijken

Cees Thijssen

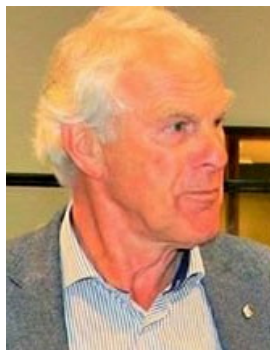
Dick Pol

Henk Bergmans

Hennie van Dongen

Rien Visser

Stans van Dongen

Het valt natuurlijk op dat we hier alleen maar mannen zien. Maar gelukkig is het 'zwakke' geslacht vanaf het begin ook goed vertegenwoordigd. Zij maakten toen ongeveer een derde van de vrijwilligers uit, nu ongeveer een vijfde.

Hierna een weergave van de resultaten van dat eerste jaar, 2002, zoals destijds opgenomen in het jaarverslag van het Brabants Landschap.

26

32. Weidevogelbeschermingsgroep Waalwijk

Deze nieuwe groep heeft in de Maaspolders ten noordoosten van Waalwijk een zoekgebied waar menige Brabantse groep met afgunst naar zal kijken. De open graslanden herbergen een behoorlijke, levensvatbare populatie grutto's terwijl er ook andere kritische weidevogels tot broeden komen, met name verschillende soorten eenden. Na een cursus werden alle zoekgroepen begeleid door de veldmedewerker. 18 Vrijwilligers waren op 10 bedrijven welkom, 224 ha. in totaal. Van de 134 legfels kwam 64,8% uit. De groep ondervond aanvankelijk ernstige hinder van eierrapers en de resultaten hadden zonder hun tussenkomst nog aanmerkelijk beter kunnen zijn, maar toch kan met tevredenheid op het eerste jaar worden teruggekeken. Uitbreiding in 2003 is gewenst, gegeven de waarde van de polders voor weidevogels.

Soort	Totaal	Uit	Niet uit	% uit	P	B	W	V	Ov	On
Grutto	8	6	1	85,7	0	0	0	1	0	0
Kievit	113	70	39	64,2	6	0	9	4	11	9
Krakeend	1	0	0	0,0	0	0	0	0	0	0
Roodborsttapuit	1	1	0	100,0	0	0	0	0	0	0
Scholekster	6	4	2	66,7	1	0	0	0	0	1
Waterhoen	1	0	1	0,0	0	0	0	0	0	1
Wilde eend	3	1	2	33,3	1	0	0	0	0	1
Wulp	1	1	0	100,0	0	0	0	0	0	0

Wat ging het toen nog goed met de grutto in vergelijking met nu!

Veldwerkboekjes

Zoals bekend moeten de ingevulde veldboekjes dit jaar ingeleverd worden bij Antoon Muskens voor de verwerking van de gegevens (Groenewoudlaan 98, 5143 CT Waalwijk). Dit voor opname in het jaarverslag 2014 van de Vrijwillige weidevogelbescherming in Noord-Brabant. We gaan er van uit dat de contactpersonen dit binnenkort weer doen. Graag heel zorgvuldig invullen, zodat Antoon één en ander probleemloos kan verwerken en kan zorgen voor het volledige beeld van ons weidevogelseizoen 2014.

Verhuisd

Sinds 1 juli wonen Stans en Diny van Dongen op hun nieuwe adres: Meester Troelstrapark 34, 5142 AP Waalwijk. Telefoonnummer en e-mailadres zijn onveranderd gebleven.

Evaluatieavond

Ook dit jaar hebben we weer een evaluatieavond. Deze zal worden gehouden op maandag 18 augustus 2014 om 20.00 uur in ontmoetingscentrum 'De Haven' Leefdaelhof 11, 5141 JX Waalwijk (achter de hervormde kerk in de Grotestraat 121). Hopelijk ontmoeten we elkaar dan weer. De uitnodiging volgt nog.

8 juli 2014, Harry Keijzer en Henk Bergmans